

שיל"ת

קונטרס

דפ"ד ש"נ

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הד"ר זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון קצמ שנה ד' פרשת כי תצא חודש אלול שנת ה' תשפ"ד

לפ"ג

בבא בתרא עג. – עמ:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

• הא דאמרו בגמ' זימנא חדא הוה אזלינן באורחא ודלינן גלא עד לחזינן בי מרבעתיה לכוכבא זוטא וכו' ואי דלינן טפי הוה מקלינן מהבליה ורמי לה גלא קלא לחצרתה חצירתי שבת מידי בעלמא דלא שטפתיה דניתי אנא ונאבדיה א"ל וכו', היינו לאחר שראתה גלא את חצרתה עולה לגובה רב כל כך שהביאה את רבה לגובה הכוכבים, אמרה לה לחצירתי אם יש עוד מקום שלא החרבת את אבוא אני ואשלים המלאכה לאבד שאר העולם, היינו דהיתה בטוחה דאם לגובה רב כל כך עלתה חצירתי ודאי להחריב עלמא אזלא, וענתה לה חצירתי דאין לה רשות מאת הבורא ברוך הוא לילך אפי' כמלוא החוט ביבשה, וקשה לאיך ראתה חצירתי לעזור לה להחריב העולם מה שעדיין לא החריבה הראשונה בעלותה לגובה הנ"ל לפי דעתה, הרי היא לא היתה בגובה זה כלל, ואיך תוכל היא להחריב מה שלא החריבה הראשונה שכן עלתה לגובה הנ"ל, ומה ראתה השניה באמרה זאת כלל? (הערה קע"א)

• מה דאמרו בגמ' מכר את האמד לא מכר את הבקר וכו' היכי דמי אימימא דקרו לאימדא אימדא ולבקר בקר פשיטא אימדא זבין ליה בקר לא זבין ליה, והיינו דהיות ולא נקרא שם הבקר אימדא קשה למה הו"א כלל שיהיו נמכרים יחד עם האימדא, הרי אימדא אמר שהוא מוכר ולא אמר שהוא מוכר את הבקר,

השה דמה פשיטא כל כד, הרי איכא כאן שיטת ר' יהודה לסבר הדמים מודיעין, והיינו דאם מכר לו הצימדא כשווי הצימדא עם הצקר יחד, ודאי מכר גם הצקר ולכך לקח ממנו שווי שניהם, וממילא מה פשיטא כל כד שצימדא זבין ליה צקר לא זבין ליה, הרי חידוש איכא בשיטת ת"ק דאין הדמים רחיה ולכך אמרו דמכר רק הצימדא? (הערה קפ"א)

• הא דהקשו בגמ' אימור דשמעת ליה לר' מאיר כגון פירות דקל דעבידי דאתו הני מי יימר דאתו, והיינו דכאן דאיירי במים שיגיעו לבור או ציונים שיגיעו לשובך מי יימר דאתו, ואיך יהא מקנה צכהאי גוונא דבר שלא בא לעולם, הרי במידי דלא עבידי דאתו לכו"ע אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, קשה דלמה מים לבור הוי דבר דלא עבידי דאתו, הרי כסם שפירות דקל עבידי דאתו ונעשה הדבר ע"י הגשמים שמשקים את האילן, כך כאן גבי בור הגשמים הם ממלאים את הבור במים, והני עבידי דאתו כמו הני ומאי שנא. ואין לומר דהמים לצדס אינם ממלאים את כל הבור ורק באופן שיס מדרון לבור אז הוא מתמלא מן הגשמים, וממילא עכשיו הו"א דלא איירי במדרון, ולכך אם לא ימלא המים צידיים לא יתמלא הבור, וכדכתב ברש"ם מי יימר דאתו אם לא יביא מים וישפוך לתוך הבור. דהרי צברייתא כתיב אבל הקדיש הבור ואח"כ נתמלא מים, משמע דכן מעלמו הוא מתמלא ובכך איירי? (הערה קפ"ז)

פרק ה

דף עג ע"א

היא לא היתה בגובה זה כלל, ואיך תוכל היא להחריב מה שלא החריבה הראשונה שכן עלתה לגובה הנ"ל, ומה רצתה השניה באמרה זאת כלל, וצ"ע.

דף עג ע"ב

קנז. בגמ' ושואר מהאי להאי ומהאי להאי ונקיט תרי מזגי דהמרא בידיה ומוריק מהאי להאי ומהאי להאי ולא נטפא ניטופתא לארעא ואותו היום יעלו שמים ירדו תהומות הוה עד דשמעו בי מלכותא וקטלוהו. היינו דהיה אותו שד מדלג מן הפרדה בגשר זה לזה ועל אף שהיה מוזג בדרך היין מכוס זה לזה לא נשפך מהם אפי' טיפה אחת, ואחר זה הרגוהו מלך השדים, וכדביאר ברשב"ם דהיה מתראה לבני אדם ומגלה סודם, ולביאור ב' מלך היינו קיסר שהרגו שחשש שיקח מלכותו ממנו, דאיירי בבשד הנולד מאדם הבא על השידה. אבל באמת צריך ביאור לביאור א' מה היה חששו של מלך השדים, דאיזה סוד שלהם

קנז. בגמ' זימנא הדא הוה אזלינן באורחא ודלינן גלא עד דחזינן בי מרבעתיה דכוכבא זוטא וכו' ואי דלינן טפי הוה מקלינן מהבליה ורמי לה גלא קלא להברתה חבירתי שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה דניתי אנא ונאבדיה א"ל וכו'. היינו דאחר שראתה גלא את חברתה עולה לגובה רב כל כך שהביאה את רבה לגובה הכוכבים, אמרה לה לחבירתה אם יש עוד מקום שלא החרבת את אבוא אני ואשלים המלאכה לאבד שאר העולם, היינו דהיתה בטוחה דאם לגובה רב כל כך עלתה חבירתה ודאי להחריב עלמא אזלא, וענתה לה חבירתה דאין לה רשות מאת הבורא ברוך הוא לילך אפי' כמלוא החוט ביבשה. אבל באמת קשה דאיך רצתה חבירתה לעזור לה להחריב העולם מה שעדיין לא החריבה הראשונה בעלותה לגובה הנ"ל לפי דעתה, הרי

דף עד ע"א

היה מגלה זה, וכי קפיצתו מהכא להתם או מזיגת היין בלא שיישפך היה סוד שהוא היה מגלה, וצ"ע.

קנת. בגמ' וכי תימא לא מסגינא ספינתא טובא כי אתא רב דימי אמר כמיהם קומקומא דמיא מסגינא שתין פרסי ושאדי פרשא גירא וקדמא ליה. היי נו דעל אף דמהירות הספינה היתה גבוהה כל כך שמקדימה את החץ, מ"מ שלשה ימים ושלשה לילות היתה הילוכה בין שני סנפירי אותו דג. אבל באמת תימא איך שייך שיהא ספינה ממהרת כל כך לשוט מהר יותר מן החץ. ואולי יש לומר דכוונת הגמ' לומר דאם היה זורק פרשא גירא על הספינה, מחמת מהירותה היתה מקדימה את החץ ולא היה פוגע בה החץ, אבל אין כוונת הגמ' לומר דמהירותה יותר מן החץ ממקום זריקתו, דזהו דבר הקשה שיארע במציאות, וצ"ע בזה.

קנט. בגמ' פסקי חדא קרנא דתכלתא דחד מינייהו ולא הוה מסתגי לן אמר לי דלמא שקלת מידי מינייהו אהדריה דגמירי דמאן דשקיל מידי מינייהו לא מסתגי ליה אזלי אהדרתיה והדר מסתגי לן. היינו דמשום שלקה מהם רבה קרנא דתכלתא לכך לא היו הבהמות יכולות לילך עד שהחזירם. עיין בתוד"ה פסקי דדן אם יש ציצית למתים, ומביא גם ראיות דמתים חייבים בציצית, ורצה להביא ראיה מכאן דחייבים בציצית, ולכך היו מתי מדבר קבורים בציצית, אבל דחה ראיה זו, דמה שהיו עם ציצית זהו משום שבכל ערב ט' באב היו נכנסים כולם לקבריהם ורק למחרת החיים היו יוצאים, ומשום דלא ידעו מי ימות, וממילא לכך היו בציצית דמחיים נכנסו לקבריהם. אבל באמת נראה להביא ראיה מכאן דכן חייבים בציצית, מכך דכשלקח רבה חדא קרנא דתכלתא לא מסתגי ליה, ואם

לא היו חייבים בציצית למה הקפידו עליו על שלקח הציצית, הרי רצה ללמוד מכך הלכה לדורות. ואולי יש לומר דבאמת אין מכך ראייה דכל מידי דשקלי מינייהו לא מסתגי ליה, ולא דווקא משום דציצית היא, וממילא גם אם אין חייבים בציצית לא מסתגי ליה על שלקח מידי מינייהו, ואדרבא איכא להביא מכאן ראייה איפכא דאין המתים חייבים בציצית, דאל"כ האידך לקח רבה מינייהו חדא קרנא, הרי אחר שלקחו מן המת נשאר המת בד' כנפות שאין בה ציצית, ואם הוא חייב בציצית האידך היה מכשילו רבה, אלא ודאי סבר רבה דפטורים מן הציצית ולכך לקחו ממנו, וא"כ קשה למה בתוס' לא הביאו ראייה מכך דפטורים מן הציצית, וצ"ע.

דף עה ע"א

קפ. בגמ' כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן בשעה שלויתן רעב מוציא הבל מפיו ומרתיה כל ימות שבמולה וכו' ובשעה

שצמא עושה תלמים תלמים בים וכו' אמר רב אחא בר יעקב אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה. היינו דגבי מה שהוא צמא ממה שהוא שותה נעשים תלמים בים, וגם אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה, והיינו משום דהוא שותה הרבה מים שהיו שם. אבל קשה דבשלמא גבי מה שהוא שותה ניהא דאמרו כאן מה הוא שותה כשהוא צמא, אבל לגבי מה שהוא רעב רק אמרו דמוציא הבל מפיו מרעבונו, אבל לומר מה הוא אוכל ומה משביע אותו לא נאמר כאן, ובאמת תימה הוא מה הוא אוכל. עוד צריך ביאור גם לגבי מה שאמרו דכשהוא צמא נעשים תלמים בים, למה נאמר כשהוא צמא ולא נאמר כשהוא שותה, הרי לכאורה הדבר נגרם משתייתו ולא מצמאו. ועוד קשה דאם כשהוא שותה אין התהון חוזר לאיתנו עד שבעים שנה, א"כ יקשה הרי ודאי אין הלוייתן שותה רק אחת לשבעים שנה, וא"כ לא יהא אופן שיהזור

התהום לאיתנו, ואדרבא אם ביום ראשון כבר אינו חוזר לאיתנו, ודאי אחר כמה ימים שיחא הלוייתן שותה לא ישאר כלום מן התהום, ולמה אמרו רק דאינו חוזר לאיתנו עד שבעים שנה. ודוחק לומר דבכל יום או בכל שעה שותה מתהום אחר. ואולי יש לומר דבאמת בכל יום הוא שותה קצת ואין נעשים מכך תלמים בים, וגם אין התהום משתנה כל כך, משום דאין הלוייתן שותה כל כך הרבה בכל יום, אלא דהדבר קורה אחת להרבה שנים שהוא צמא ביותר, ובזמן כזה אז נעשים תלמים בים ואין התהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה, וזהו דאמרו בגמ' בשעה שצמא ולא אמרו בשעה שהוא שותה, דשותה הרבה פעמים ואין נגרם כן, ורק כשהוא צמא ביותר אז נגרם כן, ובאמת ממה שהוא שותה אז מכך נגרם הדבר. וממילא לפי זה ניחא למה גם על אכילה לא נאמר כאן מה הוא אוכל, דבאמת לא איירי כאן באכילתו ושתייתו שבכל

יום, אלא רק מה נגרם כשהוא צמא ביותר או כשהוא רעב ביותר, ומן הסתם אכילתו בכל יום הוא מן הדגים בים כלויתנים קטנים ממנו וכדומה. רק דעדיין קשה למה לא אמרו מה הוא אוכל ביותר כשהוא רעב ביותר. ואולי אין נגרן מאכילתו משהו מיוחד, אלא שאוכל הרבה דגים יותר מרגילותו, ולכך לא נאמר כאן, ורק גבי הבל פיו מרעבונו שיש בה משהו מיוחד לכך אמרוהו כאן.

קפא. בגמ' ואמר רבה אמר ר' יוחנן עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק וכו' כי על כל כבוד חופה מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקב"ה חופה לפי כבודו. היינו דלא נעשה לכל הצדיקים חופות שוים, אלא לכל צדיק לפי כבודו עושה לו הקב"ה חופתו. משמע דלא לכל אחד עושה לו הקב"ה שבע חופות, דא"כ כולם שוים, וא"כ קשה איך אמר רבה אמר ר' יוחנן דלכל צדיק וצדיק עושה לו הקב"ה שבע חופות, דמשמע דלכולם עושה בשוה. ואולי יש

לומר דעל אף שלכולם עושה הקב"ה שבע חופות, מ"מ אין החופות עצמם שוות, דממילא ניהא דברי רבה בתחילה יחד עם המשך הכתוב על כל כבוד. וזהו גם דאמרו לקמן דכל אחד נכוח מחופתו של חבירו, על אף דלכולם עושה שבע חופות, ומשום דמשתנים החופות עצמם ואינם שוות.

דף עה ע"ב

קסב. בגמ' אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן שלשה נקראו על שמו של הקב"ה ואלו הן צדיקים משיח וירושלים. והביאו בגמ' ראיה לכל אחד מהם דנקראו שמן על שמו של הקב"ה. אבל צריך ביאור למאי בעינן ללמד דשמו של משיח נקרא על שמו של הקב"ה, ולמאי בעינן להביא ראיה לכך בפני עצמו, הרי אם כל הצדיקים נקראו על שמו של הקב"ה, הרי ממילא המשיח ביניהם וגם הוא נקרא על שמו של הקב"ה, דהרי זה ודאי שמשיח צדיק הוא, וממילא

למאי נאמר הדבר עליו בפני עצמו ולמאי בעינן פסוק לכך בפני עצמו. ואולי יש לומר דרק הצדיקים הידועים יודעים אינשי לקרותם בשמו של הקב"ה, אבל משיח אין זה ודאי שיהא צדיק מפורסם שידעו מצדקתו, ולכך בעינן למימר דגם הוא על אף אם לא יהא צדיק מפורסם, מ"מ כשידעו דהוא משיח ויתגלה ממילא יקראו לו בשמו של הקב"ה וכדאומר הפסוק וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו.

קסג. בגמ' ושמואל אמר אנא דאמרי אפי' כת"ק עד כאן לא קאמר ת"ק אלא בבעלי חיים דכיון דמיעקרא יד ורגל אידך למיעקר קיימא אבל ספינה אי משיך לה כולה אין אי לא לא. צריך ביאור דהרי גבי בהמה אם הרימה יד ורגל ולכך ודאי אידך למיעקר קיימא, א"כ למה לא נאמר דכשמיעקרא לגמרי קונה, דהרי ממילא למיעקר כולה קיימא, ולמה יהא קונה ביד ורגל לבד. ואולי יש לומר דהנפק"מ לאותו רגע אם כבר קנאו קודם דמיעקרא כולה, וכגון באם נח

עליה מהפקר אבן טובה לקנאתה עמה, דאם היתה עדיין של בעלים הראשונים הרי שלו היא, ואם כבר קנאה של הקונה היא. אבל צריך ביאור לגבי ספינה למה אמרו דאם משיך כולה אין אי לא לא, הרי כשמשכה אפי' קצת כבר בזה משך כולה, ומניין לנו דבכעינן שלא תהא כלל חלק מן הספינה היכא שהיתה קודם, הרי כל חלק וחלק מיעקרא ממקומה, דעד עתה היתה טפח קודם, ועכשיו היא בטפח שאח"כ, ולמה לא יהא קונה בכך, וצ"ע.

דף עו ע"א

קסד. בגמ' אלא לאו הכי קתני ספינה במשיכה ואותיות במסירה ר' נתן אומר ספינה במשיכה ואותיות בשטר וכו' ובפלוגתא דהני תנאי וכו' וחכמים אומרים בין כתב ולא מסר בין מסר ולא כתב לא קנה עד שכתוב וימסור. היינו דתירצו בגמ' דבאמת לא נחלקו ת"ק ור' נתן גבי ספינה, ולשניהם היא

נקנית במשיכה, ומחלוקתם היא גבי אותיות במחלוקתם דרבי וחכמים אם נקנית במסירה או רק בשטר ומסירה, דת"ק כרבי דדי במסירה, ואילו ר' נתן סובר כחכמים דכדי לקנות אותיות בעינן גם שטר דהיינו כתיבה וגם מסירה. אבל קשה דמניין לגמ' לומר דלר' נתן בעינן חוץ מן השטר גם מסירה, הרי ר' נתן לא אמר כחכמים דבין כתב ולא מסר בין מסר ולא כתב לא קנה, ומדבריו משמע דדי במסירה לבד כדי לקנות האותיות, וממילא איך אמרו דר' נתן סובר כחכמים. ואין לומר דשטר ממילא יש בו גם מסירה, היינו דמוסר השטר לידו, ונכלל הדבר בשטר, דהרי בדברי חכמים מצינו דשייך שטר גם בלא מסירה, ולכך אמרו דכתב ולא מסר לא קנה, וממילא מניין לנו דלר' נתן גם בעינן מסירה חוץ מן השטר. ואולי יש לומר דעל אף דכתיבה שייכי גם בלא מסירה, מ"מ שטר עצמו כולל בתוכו גם מסירה, דבכל קנין שטר איירי דכותבין בו ומוסרים

אותו, ורק אם היה אומר ר' נתן דכותב וקונה בכך היה קשה דמשמע מדבריו דמסירה אין צריך, אבל עכשיו דנקט ר' נתן בדבריו שטר כולל בתוכו גם מסירה והוא ממש כחכמים.

דף עז ע"א

קסה. בגמ' אמר רב אשי פברא נמי הוא דאותיות מילי נינהו ומילי במילי לא מויקנין. היינו דכיון דהשטר שכותב כדי לקנות בו גם הוי שטר דהוא מילי, ממש כמו השטר שאותו רוצה עכשיו לקנות, ממילא לא מסתבר שיהא השטר השני כוחו גדול להקנות יותר מן השטר שקונה אותו עכשיו, ואם השטר הנקנה אין הכתוב בו נקנה ממילא בקניית השטר, ודאי אין שטר אחר שיהא כותב עכשיו לקנות בו מועיל לקנות השטר הראשון. ולכך אמרו דבאמת די במסירת השטר הראשון לקנות בו הכל גם השטר וגם הכתוב בו, וממילא אין עוד צורך לכתוב שטר אחר לקנות בו. אבל לפי זה קשה מה היה כלל סברת

חכמים שכן בעינן למיכתב שטר לקנות בו השטר הראשון, דמה באמת כוחו גדול של השטר השני יותר מן הראשון. ואולי יש לומר דבראשון כיון דלא כתבוהו כדי לקנות בו לכך אין בו כוח להקנות, ורק לחייב מה שנכתב בשטר עצמו היינו את הלוח לשלם למלוה יש לו כוח, ומשא"כ למכור זכות המלוה לאדם אחר שלא נכתב בו אין בו כוח, אבל השטר השני שנכתב בו להדיא להקנות השטר הראשון לקונה, לכך הוא מועיל לקנות בו, וזהו הכלל דמילי יכול להקנות אבל רק על פי מה שנכתב להדיא.

דף עז ע"ב

קפו. בגמ' מוכר את הצמד לא מוכר את הבקר וכו' היכי דמי אילימא דקרו לצימדא צימדא ולבקר בקר פשיטא צימדא זבין ליה בקר לא זבין ליה. היינו דהיות ולא נקרא שם הבקר צימדא קשה למה הו"א כלל שיהיו נמכרים יחד עם הצימדא, הרי צימדא אמר שהוא מוכר

ולא אמר שהוא מוכר את הבקר. אבל באמת קשה דמה פשיטא כל כך, הרי איכא כאן שיטת ר' יהודה דסבר הדמים מודיעין, והיינו דאם מכר לו הצימדא כשווי הצימדא עם הבקר יחד, ודאי מכר גם הבקר ולכך לקח ממנו שווי שניהם, וממילא מה פשיטא כל כך שצימדא זבין ליה בקר לא זבין ליה, הרי חידוש איכא בשיטת ת"ק דאין הדמים ראייה ולכך אמרו דמכר רק הצימדא. ואולי יש לומר דבאמת סברו בגמ' דאם אין הבקר נקרא כלל בשם צימדא, גם לר' יהודה לא שייך שיחא קונה הבקר עם הצימדא רק משום שהדמים מודיעין, וממש כמו דלא הו"א דקנה יחד עם הצימדא בית ומשום שהדמים מודיעין, ולכך אמרו דרק אם איכא דקרו לבקר צימדא בזה הוא דשייך לומר לר' יהודה דהדמין מודיעין שמכר הבקר עם הצימדא. אבל עוד צריך ביאור בזה, דסוף סוף גם אין הבקר נקרא בשם צימדא, דבר ברור הוא שדבר

שכיה הוא למכור הצמד יחד עם הבקר, ולכך שייך בו הסברא דדמים מודיעין גם אם אין הבקר נקרא צימדא, וצ"ע.

דף עה ע"א

קסז. בגמ' וכי תימא ביטול מקח לרבנן לית להו ולא והתנן ר' יהודה אומר המוכר ס"ת בהמה ומרגלית אין להן אונאה אמרו לו לא אמרו אלא את אלו. היינו דמה שאמר ר' יהודה דיש דברים שאין להם אונאה וממילא באם מכר יותר מכדי דמיהן אין בהן ביטול מקח, אמרו לו רבנן דרק את אלו אין בהן אונאה, היינו ס"ת בהמה ומרגלית, אבל שאר דברים יש בהם אונאה וביטול מקח, וא"כ מצינו דלרבנן אית להו ביטול מקח, וא"כ קשה למה אמרו חכמים דאין דמים ראייה, היה להם לבטל המקח. אבל קשה דעיין ברשב"ם שביאר דמה שהיה הו"א לומר דלרבנן לית להו ביטול מקח, אין הכוונה לומר דלרבנן לית להו אונאה,

דהרי אונאה מן התורה היא, אלא כוונת הגמ' היה דאולי לרבנן הגם דאית להו אונאה, מ"מ גם ביתר משתות כמו בשתות קנה ומחזיר אונאה, ולכך לא אמרו כאן דבטל המקח דביטול מקח לית להו, וא"כ מה דדחו בגמ' דכן אית להו ביטול מקח ומהא דר' יהודה דאמרו לו לא אמרו אלא את אלו, מה הראיה דכן אית להו ביטול מקח, הרי רק גבי אונאה עצמה הוא דמיירי שם ולא גבי ביטול מקח להדיא, וא"כ גם שם איכא לפרש דרק באלו אין כלל אונאה ואין חזיר האונאה, ומשא"כ בשאר שכן אית בהו אונאה גם קנה ומחזיר אונאה, אבל ביטול מקח לית להו, וממילא למה דחו תירוץ זה הא דוכי תימא ביטול מקח לית להו, וצ"ע.

קסח. בגמ' מיתבי חמור וכליו אני מוכר לך הרי זה מוכר את האוכף ואת המרדעת ואת הקלקלי ואת החבק אבל לא מוכר שק ודיסקיא וכומני וכו' טעמא דא"ל חמור וכליו הוא דקני אוכף ומרדעת הא לא א"ל

חכי לא. היינו דהקשו מכאן גם לת"ק וגם לנחום המדי, דעולא אמר דלשניהם אוכף ומרדעת נמכרים יחד עם החמור אפי' בלא אמר וכליו, ורק גבי שק ודיסקיא ומוכני הוא דנחלקו, ואילו כאן משמע דרק באמר וכליו הוא דנכרים עמו, ותירצו דהוא הדין גם בלא אמר וכליו, והחידוש דאמרו כאן הוא גבי שק דיסקיא ומוכני דהם אינם נמכרים אפי' באמר חמור וכליו. אבל קשה גם גבי שק ודיסקיא ומוכני, דהרי כאן אמר עולא דבאמר חמור סתם נחלקו ת"ק ונחום המדי אי שק ודיסקיא ומוכני נמכרים עמו, דמשמע דבאמר חמור וכליו לכו"ע גם השק ודיסקיא ומוכני נמכרים עמו, ואילו כאן במשנה כתיב דאפי' באמר חמור וכליו אין השק ודיסקיא ומוכני נמכרים עמו, והיינו אפי' דלא כת"ק וכ"ש דלא כנחום המדי. ואולי יש לומר דבאמת גם באמר חמור וכליו סבר ת"ק דאין השק ודיסקיא ומוכני נמכרים עמו, וכחמשנה שהביאו כאן, ומה

דנחלקו גבי חמור סתם, זהו להשמיע לנו דלנחום המדי אפי' בחמור סתם נמכרים עמו אפי' השק ודיסקיא ומוכני.

דף עח ע"ב

קט. במשנה מכר את החמור מכר את הסיה מכר את הפרה לא מכר את בנה מכר אשפה מכר זבלה מכר בור מכר מימיה וכו'. בגמ' ביארו החילוק דבין חמור לפרה דבחמור מכר בנה ובפרה לא מכר בנה, דבאמת בסתם אינו מוכר בנה לא של הפרה ולא של החמור, ואם אמר לו מכור לי חמור או פרה אין בניהם מכורים עמם, רק דכאן איירי באמר לו חמור מניקה או פרה מניקה, דגבי פרה מה דנתכוין באמרו מניקה כוונתו לחלבה, ומשא"כ בחמור אין בחלבה שום צורך, וודאי כוונתו לבנה היינו ולכך בחמור קנה את הסיה. אבל קשה דאם בסתם אין מוכרין הבן עם אמו למה בהמשך המשנה הביאו כל הני אשפה ובור וכוורת ושובך

דמכר מם דברים השייכים עמם, הרי בתחילת המשנה אמרנו איפכא דאין מוכרין אלא הדבר עצמו, ורק בחמור משום דאמר מניקה הוא דנמכרת עם בנה, אבל בסתם לא, ולכאורה סתרה סיפא של המשנה לרישא. ואם תאמר דזבלה של האשפה ומים של הבור וכל הני אינם דומים לבן, דהני הם חלק מן הדבר עתמו, דהאשפה לזבל עשויה והבור למימיו והכוורת לדבורים וכדומה, ומשא"כ הבן אינו דבר אחד עם אמו, ואינה רק צורך של בנה אלא חשובה בפני עצמה, וממילא לכך אין כאן סתירה. א"כ יקשה למה כלל הובאו כל הני באותה משנה, הרי לא שייכי כלל הדינים אלו לאלו, ואילו מלשון המשנה משמע דהמשך אחד נינהו, וצ"ע.

דף עט ע"א

קע. בגמ' וכי תימא לדבריו דר' יהודה קאמר והתניא אמר ר' יוסי אין אני רואה דבריו של ר'

יהודה בשדה ואילן וכו' הכי קאמר נראין דברי ר' יהודה לר' יוסי בבור ושובך שאף ר' יוסי לא נחלק עליו אלא בשדה ואילן אבל בבור ושובך מודי ליה. היינו דהקשו על רבי למאי אמר דנראין דברי ר' יהודה בבור ושובך ודברי ר' יוסי בשדה ואילן, היה לו לומר להדיא הלכה כר' יוסי, דהרי ר' יוסי לא נחלק על ר' יהודה בבור ושובך, ואילו בשדה ואילן שכן חולק ר' יוסי עליו בזה אמר רבי דנראין דבריו, וממילא הרי לרבי הלכה ממש כר' יוסי. ורצו לתרץ דבאמת ר' יוסי חולק גם בבור ושובך, ומה דאיירו דבריו בשדה ואילן היה רק לדבריו דר' יהודה, דלכל הפחות יודה לו בשדה ואילן, ואילו הוא כן חולק גם בבור ושובך, אבל זה דחו דהרי התניא דר' יוסי אומר דרק גבי שדה ואילן אינו רואה דברי ר' יהודה. ולכך תירצו דרבי בא לומר דנראין דברי רבי לר' יוסי בבור ושובך, ושלא נחשוב שר' יוסי חולק עליו גם בבור ושובך, ואם היה אומר רק הלכה כר'

יוסי הו"א דחולק ר' יוסי גם בבור ושובך וגם בזה הלכה כדבריו דלא כר' יהודה. אבל קשה דלמאי היה צריך רבי לחדש כלל דר' יוסי אינו חולק על ר' יהודה גבי בור ושובך, הרי להדיא תניא דאין ר' יוסי רואה דברי ר' יהודה רק בשדה ואילן, ומשמע דבבור ושובך אינו חולק, ולמאי צריך שוב רבי להשמיעני דבר זה, וצ"ע.

קעא. בגמ' אמר רבה מחלוקת בשדה ואילן וכו' אמר ליה אביי ואלא הא דתניא הקדישן מלאין מועלין בהן ובמה שבתוכן ור' אלעזר בר"ש מחליף ואי בשדה ואילן אמאי מחליף. היינו דאביי הקשה על רבה איך הוא אומר דהמחלוקת רק בשדה ואילן, הרי אם איירי בשדה ואילן למה גבי מלאין מחליף ר' אלעזר בר"ש לומר שאין מועלין בהן ובמה שבתוכן, הרי אם בריקנין סבר ר' אלעזר דמועלין במה שבצוכן על אף דגדלו רק אחר שהקדיש, כ"ש במה שגדל קודם שהקדיש דהוקדש יחד עם השדה וגם המשיך ליגדל ולינק מהקדש

דף עט ע"ב

דודאי יהא חייב בו, אלא ודאי איירי בכור ושובך, ולכך בהיה מלא אין מועלין לר"א במה שבתוכו דסבר דלמידין דין הקדש מדין הדיוט ובהקדיש בור סתם איירי דאת המים לא הקדיש. אבל קשה דלמה לא נאמר דגם בשדה ואילן הקדיש רק השדה ולא הקדיש הפירות שהיו בו, ולכך אמר ר"א באין מועלין במה שבתוכו. ואם תאמר דהרי גם אח"כ עדיין ינקי מהקדש וכן היה עליו להתחייב עליו. יש לו מר דאיירי בפירות שאינם צריכים עוד לקרקע, ולכך אין יניקתם מהקדש עכשיו אוסרתן, דאינם צריכים כלל לכך. ואם תאמר דסוף סוף הרי הם עדיין מחוברים לקרקע ולכך הקודשו עמו, יש לומר דכיון דאינם צריכים לקרקע כקצורים ועומדים נינהו, דכל העומד ליקצץ כקצוץ דמו, וממילא מה הקושיא שהקשה אביי כלל, וצ"ע.

קעב. בגמ' אימור דשמעת ליה לר' מאיר כגון פירות דקל דעבידי דאתו הני מי יימר דאתו. היינו דכאן דאיירי במים שיגיעו לבור או ביונים שיגיעו לשובך מי יימר דאתו, ואיך יהא מקנה בכחאי גוונא דבר שלא בא לעולם, הרי במידי דלא עבידי דאתו לכו"ע אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. אבל קשה דלמה מים לבור הוי דבר דלא עבידי דאתו, הרי כשם שפירות דקל עבידי דאתו ונעשה הדבר ע"י הגשמים שמשקים את האילן, כך כאן גבי בור הגשמים הם ממלאים את הבור במים, והני עבידי דאתו כמו הני ומאי שנא. ואין לומר דהמים לבדם אינם ממלאים את כל הבור ורק באופן שיש מדרון לבור אז הוא מתמלא מן הגשמים, וממילא עכשיו הו"א דלא איירי במדרון, ולכך אם לא ימלא המים בידיים לא יתמלא הבור, וכדכתב ברשב"ם מי יימר דאתו אם לא יביא מים וישפוך לתוך הבור.

דהרי בברייתא כתיב אבל
הקדיש הבור ואח"כ נתמלא
מים, משמע דכן מעצמו הוא
מתמלא ובכך איירי. וצריך לומר
דבאמת זהו התירוץ דכאן איירי
במדרון ולכך הוא ממתמלא
מעצמו, רק דבתחילה הו"א דלא
איירי בהכי. רק דעדיין קשה
דאם מלשון הברייתא משמע
דאיירי בשנתמלא מעצמו למה
הו"א שלא בכך איירי, וצ"ע.